

2019-04-15

Handläggare
Johan Sundman
08-508 26 027**Till**
Trafiknämnden
2019-05-23

Utvärdering av cykelupphandling och lånecyklar till sommarhalvåret 2019. Svar på skrivelser från Jan Valeskog m.fl. (S)

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelserna.

Fredrik Alfredsson
T.f. förvaltningschefUlrika Falk
T.f. avdelningschefCecilia Wallenius
Enhetschef

Sammanfattning

Jan Valeskog m.fl. (S) har i två skrivelser till trafiknämnden berört lånecyklar. I den första skrivelsen önskas en utvärdering av hur upphandlingen av lånecyklar genomfördes vad gäller korrekta underlag, tidsplaner och riskbedömningar. I den andra skrivelsen önskas att kontoret får i uppdrag att förhandla fram en lösning för lånecyklar under sommaren 2019 i väntan på att upphandlingen blir klar.

En sammanfattande bedömning av den förra upphandlingen är att upphandlingen genomfördes enligt plan men att kontoret missbedömde hur lång tid domstolsprocessen skulle ta samt det

faktum att förvaltningsrätten beslutade upphäva upphandlingen. När det gäller låncyklar för sommaren 2019 gör kontoret bedömningen att det inte är genomförbart att skriva ett tillfälligt avtal med en entreprenör och att det finns sådana godtagbara marknadslösningar i form av både elsparkcyklar och låncyklar att ytterligare avtal inte är nödvändigt.

Bakgrund

Jan Valeskog m.fl. (S) har i två skrivelser till trafiknämnden tagit upp låncyklar i Stockholm. I den ena skrivelsen efterfrågas en intern utvärdering av hur låncykelupphandlingen 2017-2018 genomfördes och hanterades vad gäller korrekta underlag, tidsplaner och riskbedömningar. I den andra skrivelsen önskas att kontoret får i uppdrag att framförhandla en lösning med en privat entreprenör som utan ersättning ställer upp cyklar i Stockholm för att tillgodose behovet av låncyklar under sommarhalvåret 2019. Skrivelserna bifogas i bilaga 1 och 2.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Arbetet med ny upphandling av låncyklar påbörjades under 2016 med målet att upphandlingen skulle vara klar och en ny entreprenör skulle kunna inleda sin verksamhet när kontraktet rörande Stockholm City Bikes upphörde den 31 oktober 2017. Planen var att det nya systemet skulle kunna öppna för kunder den 1 april 2018.

Upphandlingen publicerades den 24 maj 2017 med sista svarsdatum den 31 augusti. Det kan tyckas vara lång tid, men med tanke på att upphandlingen var ganska omfattande för eventuella anbudsgivare att räkna på och det dessutom var semestertider bedömdes tiden vara nödvändig. Enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling av koncessioner (LUK) ska minst 35 dagar ges till anbudsgivare och tiden ska ökas om upphandlingen är omfattande eller komplicerad att räkna på. Trafikkontoret gjorde bedömningen att det var så i det här fallet.

När möjligheten att lämna anbud stängdes hade det inkommit fem anbud. Vid utvärderingen var staden tvungen att av olika skäl förkasta fyra av anbuden på grund av olika formella fel. Det femte anbudet, från JCDecaux Sverige AB, var dock så bra att trafikkontoret inte använde den möjlighet som fanns i upphandlingen att avbryta upphandlingen vid bristande konkurrens. Anbudet innehöll 5 000 elcyklar tillgängliga i hela staden, dygnet

runt och året runt med minimipriset 150 kr per halvår för konsument. Tilldelningsbeslutet togs den 26 september 2017 och med tio dagars avtalsspärr för att ge utrymme för överklaganden kunde kontrakt skrivas tidigast den 6 oktober.

Två bolag valde dock att överklaga upphandlingen. Ett av bolagen överklagade för att de underkänts i formaliaprövningen och krävde i första hand att JCDecauxs anbud skulle förkastas och att de skulle tilldelas uppdraget – de hade slutat på samma poäng som vinnande JCDecaux – och i andra hand på att upphandlingen skulle göras om. Den andre överklagande parten hade inte lämnat något anbud utan begärde att upphandlingen skulle göras om.

Efter överklagandet vidtog en lång skriftväxling mellan parterna och domstolen. Skriftväxlingen pågick hela hösten 2017 och långt in på våren 2018. Under den perioden insåg trafikkontoret att start med ett nytt system på plats våren 2018 var utesluten. Därför beslutade kontoret att förlänga kontraktet för Stockholm City Bikes med ytterligare en säsong så att nytt slutdatum skulle bli den 31 oktober 2018. Denna förlängning bedömdes av stadsledningskontorets juridiska avdelning som godtagbar men att ytterligare förlängningar inte skulle vara i enlighet med gällande upphandlingslagstiftning.

I slutet av juni 2018 kom till slut förvaltningsrättens dom. Rätten menade att den avtalstid som fanns i upphandlingen, sju år med möjlighet till tre ettåriga förlängningar, var för lång och att upphandlingen skulle göras om.

Trafikkontoret gjorde bedömningen att ett överklagande till kammarrätten skulle förlänga processen och att utgången var osäker. Även om trafikkontoret hade valt att överklaga och vunnit i kammarrätten, skulle det enbart innebära att ärendet återförvisats till förvaltningsrätten för nytt beslut. Istället valde trafikkontoret att påbörja processen med en ny upphandling. JCDecaux Sverige AB valde dock att överklaga till kammarrätten, varför allt vidare arbete med en ny upphandling avstannade i väntan på kammarrättens prövning. Kammarrätten avvisade JCDecaux klagan den 1 oktober 2018.

I och med att det beslutet vann laga kraft kunde arbetet med ny upphandling ta ny fart. Den nya upphandlingen publicerades den 1 mars 2019 med sista svarsdatum den 28 april. I det kontrakt som ingår i upphandlingen ingår att cyklar ska finnas på plats senast sex

månader från kontraktstecknande. Det innebär alltså att nya cyklar kan vara på plats tidigast i november i år.

Kontorets slutsats av denna process är att man arbetade efter en bra tidsplan och att arbetet med upphandlingen kom igång i god tid. Kontoret missbedömde dock tiden för domstolsprövningen. Från överklagande till slutgiltig dom tog det mer än ett år, vilket jämfört med andra överklaganden av kommunala upphandlingar är en väldigt lång tid.

I efterhand kan kontoret konstatera att det givetvis hade varit bättre att starta den nya upphandlingen tidigare, men att det medfört andra konsekvenser. Det är alltid en avvägning om hur tidigt under ett pågående kontrakt en ny upphandling ska påbörjas. Staden bör inte hamna i en situation där ny kontraktsinnehavare är upphandlad när flera år återstår på innevarande kontrakt. Dels får den nye entreprenören vänta länge innan verksamheten kan börja och dels vet den gamle entreprenören att den inte får fortsätta när kontraktet går ut med de konsekvenser det kan få på underhåll och skötsel.

Cykelsäsongen 2018 kunde som tidigare nämnts lösas med en kontraktsförlängning med innevarande entreprenör men 2019 blir ett år utan upphandlade cyklar. I sin andra skrivelse tar Jan Valeskog m.fl. (S) upp frågan om att staden borde ha skrivit ett kontrakt med en entreprenör som utan ersättning skulle ha drivit låncyklar i Stockholm sommaren 2019.

Kontoret ställer sig tveksamt till en sådan lösning. Även om en entreprenör inte skulle få någon ersättning från staden, skulle det faktum att staden skriver ett kontrakt med en entreprenör som i sin tur skulle få rätt att ta betalt av sina kunder, inneburi en koncession och därmed krävt en upphandling enligt LUK. Även den upphandlingen skulle ha krävt minst 35 dagars svarstid och risken för överklaganden skulle ha varit stor. Det hade alltså funnits en stor risk att inga cyklar skulle ha funnits på plats till den 1 april 2019.

Oavsett detta är det svårt att se hur en privat entreprenör skulle kunna få en godtagbar avkastning på en så stor investering som ett låncykelsystem är på enbart en säsong utan annan ersättning än brukaravgifter.

Från hösten 2018 har flera privata aktörer etablerat verksamhet i Stockholm. Det finns i dag minst fem bolag som erbjuder elektriska sparkeyklar och ett bolag som har ställt ut närmare 2 000 låncyklar i Stockholm. Kontorets bedömning är att dessa kommersiella

aktörer erbjuder en godtagbar ersättning för ett upphandlat låncykelsystem åtminstone i city och delar av innerstaden. Därför valde kontoret att inte försöka hitta en egen lösning för cykelsäsongen 2019, utan fokusera arbetet på att snabbt publicera en ny upphandling.

Slut

Bilagor

1. Skrivelse om intern utvärdering av cykelupphandlingen för låncyklar 2017/18
2. Skrivelse om låncyklar till sommarhalvåret 2019